

Ящук М., Козак Л.В.,

Національний університет "Острозька академія"

ІНВЕСТИВАННЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті визначено вплив інвестицій на розвиток національної економіки на основі аналізу їх динаміки та джерел фінансування.

В умовах активної розбудови в Україні економіки ринкового типу особливе місце посідають інвестиції. Так чи інакше, але інвестиції, впливають на формування і зростання валового внутрішнього продукту і національного доходу, на їх розподіл і споживання, а відтак і на розвиток окремих підприємств і галузей національної економіки. З огляду на сказане було обрано тему, мету та об'єкт дослідження.

Метою дослідження є визначення впливу інвестицій на розвиток національної економіки на основі аналізу їх динаміки та джерел фінансування.

Значний вклад в теорію інвестування внесли такі відомі вчені, як Єрмоленко М.М., Єлейко Я.І., Данілов О.Д., Майорова Т.В., Пересада А.П., Татаренко Н.О., Череп А.В., Теліженко О.М. та багато інших. Ними було досліджено сутність інвестування, як економічного процесу, визначено роль інвестицій в економічному зростанні.

Дослідження проблем інвестицій завжди перебувало в центрі уваги економічної науки. Це зумовлено тим, що інвестиції зачіпають найглибинніші основи господарської діяльності, визначаючи процес економічного зростання в цілому. В сучасних умовах вони є найважливішим засобом забезпечення умов становлення ринкової економіки, структурних зрушень у народному господарстві, забезпечення технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу – один з найдієвіших механізмів соціально-економічних перетворень.

Таблиця 1.
Динаміка ВВП та інвестицій в Україні за 2001-2007 рр.

Показник	Роки						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ВВП, млрд. грн.	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	537,7	653,5
абсолютна зміна ВВП, %	–	21,6	41,5	77,8	96,4	96,2	115,8
Інвестиції, млрд.грн.	34,6	46,6	59,9	89,3	111,2	148,9	157,7
абсолютна зміна інвестицій, %	–	12	13,3	29,4	21,9	37,7	8,8
Інвестиційний мультиплікатор	–	3,46	5,85	3,28	4,39	3,07	–

Аналізуючи інвестиційний мультиплікатор в Україні (табл. 1) слід зазначити, що його значення є високим і коливається за період 2001-2007 рр. від 3,07 – 5,85 млрд.грн. Проаналізувавши дані показники можна помітити циклічний характер їх зміни, що відповідно залежить від циклічності зміни абсолютних приростів ВВП.

Досить показовою є роль інвестицій в економіку України. Співвідношення темпів росту ВВП та інвестицій подана на рис. 1.

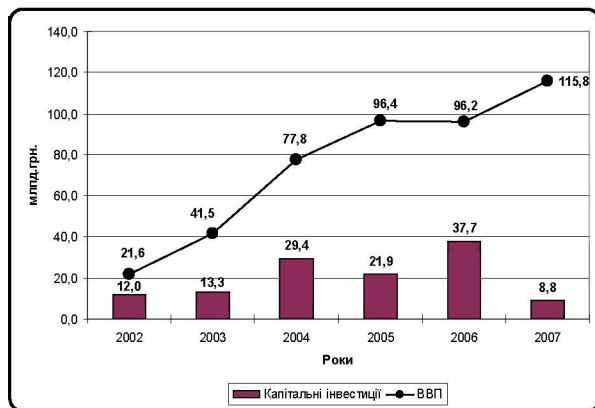

Рис.1. Динаміка абсолютного приросту ВВП та інвестицій в Україні за 2002-2007 рр.

Таким чином, важливу роль у формування національної економіки відіграє інвестиційна складова. Падіння інвестицій у 2005 році призвело до падіння динаміки обсягів ВВП у 2007 році, таким чином ВВП у 2008 році буде ще меншим.

Сьогодні від ефективності інвестиційної політики залежать стан виробництва, технічний рівень основних фондів підприємств народного господарства, можливості структурної перебудови економіки, розв'язування соціальних і екологічних проблем. Інвестиції є основою для розвитку підприємств, окремих галузей та економіки в цілому.

З часів проголошення незалежності економіка України перебуває не на найкращому рівні. Причини цього переважно такі самі, як і в інших “молодих державах”, тобто в країнах перехідної економіки, коли відбувається зміна командної економіки на ринкову.

Для дослідження джерел надходжень капітальних інвестицій проаналізуємо структуру та динаміку їх зміни за останні два роки (табл.2), так єд зазначити, що основну частку в загальній структурі капітальних інвестицій посідає інвестування власних коштів підприємств та організацій так у 2006 році їх частка становила 59,8%, а вже у 2007 році їх частка збільшилась на 1,3%, що в абсолютному вираженні збільшилось на 7,2 млрд.грн. (темп росту 108,1%). Значну частку в загальній структурі посідають кредити банків та інших позик, і їх частки становлять 14,3% та 13,9% відповідно у 2006 та 2007 роках, хоча ми можемо спостерігати зменшення частки в загальній структурі капітальних інвестицій, та обсяг кредитів збільшується на 0,7млрд. грн., показує збільшення на 3,2% в процентному вираженні.

Таблиця 2.

Динаміка та структура капітальних інвестицій за джерелами фінансування в Україні за 2006-2007 рр.

Показник	Роки				Абсолютна зміна, млрд.грн.	Темп росту, %
	2006		2007			
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%		
Всього	149,0	100,0	157,7	100,0	8,7	105,9
у т.ч. за рахунок					0,0	

коштів державного бюджету	9,6	6,4	8,5	5,4	-1,1	88,1
коштів місцевих бюджетів	6,7	4,5	5,1	3,2	-1,6	75,6
власних коштів підприємств та організацій	89,1	59,8	96,3	61,1	7,2	108,1
коштів іноземних інвесторів	5,1	3,4	4,4	2,8	-0,7	85,4
коштів інвестиційних фондів	2,3	1,5	2,9	1,9	0,7	129,7
коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	5,1	3,4	7,1	4,5	1,9	138,1
кредитів банків та інших позик	21,3	14,3	21,9	13,9	0,7	103,2
інших джерел фінансування	9,8	6,6	11,5	7,3	1,8	118,0

Досить незначну частку у структурі капітальних інвестицій посідає фінансування за рахунок коштів державного бюджету (2006 – 6,4% та у 2007 – 5,4%), хоча їх обсягу у 2007 році в порівнянні з попереднім роком зменшився на 1,1 млрд.грн., що в процентному відношенні показало зменшення на 11,9%. Характеризуючи фінансування за рахунок коштів іноземних інвесторів слід помітити зменшення обсягів іноземних інвестицій у 2007 році на 0,7 млрд.грн. у порівнянні з попереднім роком, що відобразилось і на зменшенні частки коштів іноземних інвесторів від 3,4% до 2,8% відповідно у 2006 та 2007 роках.

Схожу ситуацію ми можемо спостерігати у фінансуванні інвестицій в основний капітал (табл.3). Тут обсяг коштів іноземних інвесторів зменшується на 10,5%, що в абсолютному вираженні становило 0,5 млрд.грн. Порівнюючи фінансування капітальних інвестицій та інвестицій в основний капітал в

Україні за 2006 та 2007 роки слід відзначити позитивну динаміку зростання обсягів інвестицій в цілому, так у 2007 році в порівнянні з попереднім 2006 роком обсяг капітальних інвестицій збільшився на 8,7 млрд.грн., а обсяг інвестицій в основний капітал збільшився на 10,9 млрд.грн., хоча темп росту перших становив 105,9% а інвестицій в основний капітал 108,7%.

*Таблиця 3.
Динаміка та структура інвестицій в основний капітал
за джерелами фінансування в Україні за 2006-2007 рр.*

	Роки				Абсолютна зміна, млрд.грн.	Темп росту, %
	2006		2007			
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%		
Всього	125,3	84,1	136,2	86,3	10,9	108,7
у т.ч. за рахунок						
коштів державного бюджету	6,8	4,6	6,1	3,9	-0,8	88,9
коштів місцевих бюджетів	5,4	3,7	4,3	2,7	-1,1	79,4
власних коштів підприємств та організацій	72,3	48,6	80,1	50,8	7,7	110,7
коштів іноземних інвесторів	4,6	3,1	4,1	2,6	-0,5	89,5
коштів інвестиційних фондів	2,2	1,5	2,9	1,8	0,7	133,6
коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	5,1	3,4	7,1	4,5	1,9	138,1
кредитів банків та інших позик	19,4	13,0	20,2	12,8	0,8	104,3
інших джерел фінансування	9,4	6,3	11,4	7,2	2,0	121,8

Отже, проаналізувавши інвестиції за джерелами фінансування слід зазначити, що найважливішу роль відіграють тут власні кошти підприємств та організацій, і їх частка збільшується, проте частка коштів з державного бюджету є досить незначною

і в подальшому необхідно було б збільшити фінансування підприємств державою. Досить малий показник довгострокового кредитування, коли в зарубіжних країнах це є основним джерелом інвестування.

Порівнявши динаміку капітальних інвестицій та інвестицій в основний капітал ми бачимо, що темп росту капітальних інвестицій є меншим ніж інвестицій в основний капітал на 2,2 млрд.грн., що свідчить про більшу довіру інвесторів до вкладання своїх коштів в нерухомість ніж на збільшення основного капіталу підприємств. Мало розвинуте фінансування коштами інвестиційних фондів, хоча цей показник збільшується кожного року. Хоча частка коштів іноземних інвесторів кожного року збільшується, все ж їх обсяг є недостатнім, що свідчить про малу конкурентоспроможність українських підприємств на світовому ринку.

Таким чином інвестиційна складова національної економіки України відіграє досить суттєву роль.

Для активізації росту ВВП в Україні є збільшення обсягу інвестицій, зокрема частки іноземного інвестування, фінансування з боку держави та активізації банківського інвестування.

Саме тому, для інтенсивнішого залучення іноземних інвесторів в економіку України необхідно:

1. Забезпечити систему захисту особистих та майнових інтересів іноземних інвесторів, приведення до міжнародних стандартів податкової системи в державі.

2. Створити сприятливе нормативно-правове поле: в нормативно-правових актах.

3. Забезпечити стабільність політичної системи в Україні.

4. Зменшити обсяги та темпи інфляції в країні, що спричиняє зменшення інвестицій.

5. Сформувати національний імідж країни через співпрацю з міжнародними організаціями з інших країн.

Список використаних джерел:

1. Україна в цифрах 2006. Статистичний щорічник. – К.: Консультант, 2007. Держкомстат України.

2. Аналіз і оцінка інвестиційних проектів: Навч. посіб. / М.М. Єрмоленко, І.О.Плужников. – К.: Національна академія управління, 2004. – 156 с.

3. Економічний тлумачний словник: власність, приватизація,

ринок цінних паперів, (українсько-англійсько-російський) / Л.М. Алексеєнко, В.М.Олексієнко. – Тернопіль: Астон, 2003. – 672 с.

4. Панчишин С. Макроекономіка: навч. посібник. Вид. 3-тє, стереотипне. – К.: Либідь, 2002. – 616 с.

5. Підхомний О.М. управління інвестиційними процесами на фінансовому ринку: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2003 – 184 с.

6. www.ukrstat.gov.ua